

ויזרע יצחק

ב"ש	חיפה	ת"א	י"ם	יוצא לאור ע"י מדרשת	פרשת "נשא"
19:17	19:11	19:20	19:03	כניסת השבת	הפטרה: "ויהי איש אחד"
20:14	20:18	20:17	20:20	יציאת השבת	ז' סיון תשס"ט
20:51	20:55	20:54	20:57	רבנו תם	

ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

הגיגים מפרשת השבוע

"לעבוד עבודה עבודה" (במדבר ה' מז)

מה הכוונה "עבודת עבודה"? שואל רבינו בחיי, ומשיב שזוהי מלאכת השירה, המהווה עבודה לעבודה אחרת, עבודת הקרבנות, ולראיה הוא מביא פסוק הקורא לשירה עבודה: "והמשוררים בני אסף על מעמדם, אין להם לסור מעל עבודתם" (דברי הימים ב' לה), והשיר הזה היה בכנורות ומצלתים והיו אומרים שירות זמירות להקב"ה בשעת הקרבן. ואם כבר מדברים על שירה בבית המקדש, מביא, רבינו בחיי, את המדרש בעניין כלי הנגינה במקדש בעבר ובעתיד. אמרו רז"ל כמה נימין, הכוונה מיתרים, היו בכנור של בית המקדש?, שבעה, שנאמר: "שובע שמחות את פניך" (תהלים טו), אל תקרי שובע אלא שבע, ובימות המשיח יהיו בכנור שמונה מיתרים שנאמר: "למנצח על השמינית" (תהלים יב), על נימא שמינית. ולעתיד לבא יהיו עשרה מיתרים שנאמר: "בנבל עשור זמרו לו" (תהלים לג), (כעין זה מובא גם בערכין יג). ובאור הענין, לפי רבינו בחיי, כי העולם הזה מושתת על שבעה מזלות, ולכן שבעה מיתרים בכנור, ובימות המשיח תרבה ההשגה בתוספת מעלה אחת, וזהו הטעם למיתר הנוסף, ולעולם הבא תהיה ההשגה מושלמת במעלה שהיא כלל המעלות כולן ולכן יהיו בכנור זה עשרה מיתרים.

"וכפר עליו מאשר זוטא על הנפש" (במדבר ו' יא)

"דתניא ר' אלעזר הקפר ברבי אומר: מה תלמוד לומר וכפר עליו מאשר חטא על הנפש, וכי באיזה נפש חטא זה? אלא שציער עצמו מן היין" (תענית יא).

זאת אומרת שלפי דברי ר' אלעזר הקפר, הנזיר מביא קורבן חטאת משום שמנע עצמו משתיית יין. וזה לא ברור, אומר ה"כלי יקר", שאם נצטוו להביא שני תורים משום שציער את עצמו מן היין, אם כך, מדוע מביא כפרה זו דווקא אחר שנטמא במת? מה עוד שהכתוב קורא לנזיר "קדוש" ואיך אומר רבי אלעזר שהנזיר נקרא חוטא? אלא, נראה שגם רבי אלעזר מודה שכל ימי משך נזירתו הוא נקרא קדוש ולא חוטא, "כי נזיר א-לקים הוא", אלא שאם נטמא במת הרי דינו שהימים הראשונים יפלו מחשבון הנזירות, "כי טמא נזרו", ומתחיל לספור מחדש את ימי נזרו. יוצא אפוא, שהימים הראשונים עד שנטמא לא היו בכלל הנזירות וכאלו ציער את עצמו בהם מן היין בלא טעם בלא עת נזירתו, ועל ימים אלו הוא נקרא חוטא, שהרי בהם אין לו דין נזיר אלא כמצטער בעלמא בלא נזירות וקדושה.

הרמב"ן מספק סיבה אחרת לכך שהנזיר מקריב קורבן חטאת בתום נזירותו, ומסביר כי חטאו של הנזיר הוא דוקא היציאה מנזירות לחולין ומגדיר זאת כ"חטא לנפש", כי הוא עד עתה היה נזיר מקדושתו ועבודת השם, וראוי היה לו שיזיר לעולם ויעמוד כל ימיו נזיר וקדוש לא-לקיו, כענין שאמר: "ואקים מבניכם לנביאים ומבחורכם לנזירים" (עמוס ב' יא), השוה הכתוב נזיר לנביא, וכדכתיב: "כל ימי נזרו קדוש הוא לה" (במדבר ו' ה) ואדם שהיה בדרגה רוחנית גבוהה כזו ובכל זאת מסוגל לרדת בדרגתו ולחזור ולהנות מתאוות העולם אדם כזה צריך כפרה בשובו להטמא בתאוות העולם.

"לבוטה יהודה" (במדבר ז' יב)

לא אמר הכתוב "למטה יהודה נשיא", כפי שאמר בשאר המטות, ללמדנו, שראוי הוא נחשון בן עמינדב להקריב ראשון גם אם לא היה נשיא, ומעלתו היא מצד עצמו בלבד, מה שאין כן בכל שאר הנשיאים שאמר עליהם: "למטה ... נשיא", כי מעלתם היתה משום היותם נשיאי השבט בלבד. עוד מלמדנו הכתוב את מידת צניעותו של נחשון שלא היה מחשיב עצמו כנשיא, אלא רק כאחד מבני השבט.

(אור החיים)

לע"נ מו"ז ר' יוסף בן חמו בר טובה ז"ל – נלב"ע ז' סיון ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת שמעון בן חמו בר אסתר ז"ל

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מוקדש לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
נלב"ע י' ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
נלב"ע י' אדר ב' תשל"ג

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
נלב"ע י' אדר ב' תשס"ה

ת.נ.צ.ב.ה

"כה תברכו את בני ישראל" (במדבר ו' כג)

"כה תברכו", הקב"ה מסר את הברכות לכהנים במתנה שיברכו את ישראל. ולפי שעתיד למסור להם עשרים וארבעה מתנות כהונה ועם זו הם עשרים וחמשה, לכך הזכיר הלשון הזה "כה תברכו, המתנה העשרים וחמש. (רבינו בחיי)

חג השבועות

מנהג הלימוד כליל שבועות

ידוע המנהג שפשט בכל תפוצות ישראל להיות נייעורים כליל חג השבועות ולעסוק בתורה עד עלות השחר. טעם למנהג זה מובא ב"פרקי דרבי אליעזר" שבשעה שירד הקב"ה לתת תורה לעם ישראל, היו ישראל ישנים עדיין, לפי שהשינה של עצרת ערבה לאדם והלילה קצר, והוצרך הקדוש ברוך הוא להעירם משנתם על ידי קולות וברקים שהיו לפני מעמד הר סיני. זהו שנאמר: "ויוצא משה את העם לקראת הא-לוקים", משמע הקב"ה הגיע לפני שהעם יצא. כדי לתקן דבר זה תיקנו חז"ל, כתשובת המשקל, שנעמוד על המשמר בלילה הזה ונעסוק בתורה הקדושה בסדר המתוקן, עד אור הבוקר ולשמוע קריאת התורה ועשרת הדברות וכאלו קבלום מהר סיני.

מנהג אכילת מאכלי זולב בזוג השבועות

מנהג ישראל לאכול מאכלי חלב בחג השבועות. טעמים רבים הובאו למנהג זה, להלן מספר טעמים:
א. חג השבועות הוא חג מתן תורה, והתורה נמשלה לחלב, שנאמר: "דבש וחלב תחת לשונך".
ב. במתן תורה התחייבו בני ישראל לקיים את התורה ומצוותיה, ובכללן: איסור נבלה, חובת השחיטה, דיני הכשר הבשר והכלים, וכיוון שלא יכלו באותו היום להכין את כל הדרוש לאכילת מאכלי בשר, נאלצו לאכול מאכלי חלב.
ג. בקרבנות החג נרמז ר"ת חלב: "וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבעתיכם".
ד. החלב הוא המזון היחידי שאפשר להתקיים עליו בלבד (מאכל התינוקות). אם אדם אוכל רק לחם הוא נשאר צמא ואם הוא שותה רק מים הוא נשאר רעב. החלב מספק גם את הרעב וגם את הצמא של האדם. כך התורה, שכאמור נמשלה לחלב, מספקת גם את הצמא וגם את הרעב הרוחני של האדם.
ה. יש הסוברים כי ביום זה נמשה משה מהיאור, ולא רצה לינוק אלא מחלב של אשה עבריה.
ו. זכר לשני הלחם שהיו מקריבים בחג השבועות, אוכלים שני מאכלים: חלב ובשר.
ז. ח'ל"ב בגימטריה 40. כנגד ארבעים יום ששהה משה במרום לאחר מתן תורה.
ח. הר סיני, שעליו ניתנה התורה, נקרא "גבנונים" על שהוא צח ולבן כגבינה.
ט. ועל פי הסוד בשר (אדום) רומז לדין. וחלב (לבן) רומז לרחמים. וזה מסמל את הפיכת הדין לרחמים.

"ויהי צבו בתזותית ההר" (שבועות י"ז י)

"א"ר אבדימי בר חמא בר חסא מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר להם: אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם" (שבת פח).

ידועה תמיהת הראשונים, איך יתכן שהיה צריך להכריח את בני ישראל לקבל את התורה והלא שלושה ימים קודם לכן אמרו: "כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע" (שמות כד' ז). ההסבר, על פי דברי הגמרא הידועים ש"גדול המצנה ועושה ממי שאינו מצנה ועושה". ומשום שהמצנה - עומד עליו היצר הרע לפתותו ולהדיחו לבל יעשה אה המצוה. מה שאין כן במי שאינו מצנה, שהיצר אינו מדיחו לאי קיום המצוה. כך גם בני ישראל, בעודם לפני מתן תורה, וכשעדיין לא היו מצוים, לא עמד עליהם יצר הרע לפתותם ועל כן הכריזו והתחייבו בעוז "נעשה ונשמע", אך בשעת מתן תורה, לאחר התחייבותם כשכבר היו מצוים לעשות או אז גייס היצר הרע את כל חילו כדי להדיחם ולפתותם לבל יקבלו את התורה, לכן כפה עליהם ה' הר כגיגית כדי שיקבלוה.

"למי הנערזו זזאת" (מגילת רות ב' ה)

"דברי חכמה וצניעות ראה בה: שתי שבולים לקט, שלושה אינה לקט" (רש"י).

ונשאלת השאלה: מה דבר חכמה ראה בה, שידועת את ההלכה? אלא, ידוע שעל פי הדין אסור לעני ללקוט יותר משתי שבולים, כי שלוש שיבולים אינן קרויות "לקט". דין זה הוא דוקא לעני מישראל אך, לגר או גיורת מותר על פי הדין ללקוט גם שלושה שיבולים. וכאן התבטאה חכמתה של רות, בתחילה היתה רות, שהיתה גיורת, מהלכת בשדה ומלקטת רק את אותן השיבולים שהיו מונחות שתיים שתיים במקום אחד, משום שבנוגע לשיבולים האלה היתה חוששת שמא יקדימנה אחר ויקח אותן. ובמקומות שראתה שהיו מונחות שלוש שיבולים הניחה אותן וחזרה אחר כך וליקטה אותן, משום שלא היה חשש שיבוא עני אחר ויקח אותן שהרי פרט לגר אסור לכל אדם אחר ללקוט שלוש שיבולים בבת אחת. וזה הוא דבר החכמה שראה בה בועז.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

חברת הבקשות "מאיר השחר" בני ברק ומדרשת "ויזרע יצחק"

לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהזדרכת ע"ה יוסף בן חמו הי"ו

יום שישי - 14:00 בית כנסת "תורת ישראל" קרית הרצוג ב"ב